Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

9 päivänä maaliskuuta 2017 **

Ennakkoratkaisupyyntö — Asianajajien palvelujen tarjoamisen vapaus — Jäsenvaltioiden oikeus varata tietyille asianajajaryhmille oikeus laatia virallisia asiakirjoja, joilla perustetaan tai siirretään kiinteään omaisuuteen kohdistuvia oikeuksia — Jäsenvaltion lainsäädäntö, jonka mukaan notaarin on todistettava kiinteistörekisteriin kirjaamista koskevan hakemuksen allekirjoitus oikeaksi

Asiassa C-342/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberster Gerichtshof (ylin tuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 19.5.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 8.7.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Leopoldine Gertraud Piringer,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça, varapresidentti A. Tizzano (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Berger, A. Borg Barthet ja F. Biltgen,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.6.2016 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Leopoldine Gertraud Piringer, edustajinaan S. Piringer, W. L. Weh ja S. Harg, Rechtsanwälte,

— Itävallan hallitus, asiamiehinään G. Eberhard, M. Aufner ja C. Pesendorfer,

— Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek, J. Vláčil ja D. Hadroušek,

— Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze, J. Möller, D. Kuon ja J. Mentgen,

— Espanjan hallitus, asiamiehinään M. J. García-Valdecasas Dorrego ja V. Ester Casas,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues, D. Colas ja R. Coesme,

— Latvian hallitus, asiamiehinään I. Kalniņš ja J. Treijs-Gigulis,

— Luxemburgin hallitus, asiamiehenään D. Holderer, avustajanaan F. Moyse, avocat,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

— Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna, D. Lutostańska ja A. Siwek,

— Slovenian hallitus, asiamiehenään B. Jovin Hrastnik,

— Euroopan komissio, asiamiehinään G. Braun ja H. Støvlbæk,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.9.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee asianajajien palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamisesta 22.3.1977 annetun neuvoston direktiivin 77/249/ETY (EYVL 1977, L 78, s. 17) 1 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja SEUT 56 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Itävallan kansalainen Leopoldine Gertraud Piringer ja Bezirksgericht Freistadt (Freistadtin alueellinen tuomioistuin, Itävalta) ja joka koskee sitä, että viimeksi mainittu on kieltäytynyt kirjaamasta Itävallan kiinteistörekisteriin kiinteistön suunniteltua luovutusta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 77/249 johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”tämä direktiivi koskee vain toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa asianajajien toiminnan tehokasta harjoittamista palvelujen tarjoamisen osalta; yksityiskohtaisemmat toimenpiteet ovat tarpeen sijoittautumisoikeuden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi”.

4 Tämän direktiivin 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan jäljempänä säädetyin rajoituksin ja ehdoin asianajajien toimintaan, jota harjoitetaan palveluja tarjoamalla.

Tämän direktiivin estämättä jäsenvaltiot voivat varata joillekin asianajajaryhmille oikeuden laatia virallisia asiakirjoja, joilla annetaan valtuudet kuolinpesän hallintoon tai joilla perustetaan tai siirretään kiinteään omaisuuteen kohdistuvia oikeuksia.

2. ’Asianajajalla’ tarkoitetaan jokaista, joka saa harjoittaa ammattitoimintaa käyttäen jotakin seuraavista nimikkeistä:

– – *Irlanti:*	barrister, solicitor,
– – *Yhdistynyt kuningaskunta:*	advocate, barrister, solicitor,

– –

”

5 Mainitun direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Asiakkaan edustamiseen oikeudenkäynnissä tai viranomaisessa liittyvää toimintaa harjoitetaan kussakin vastaanottavassa jäsenvaltiossa noudattaen siellä sijoittautuneita asianajajia koskevia ehtoja, lukuun ottamatta vaatimuksia asumisesta tai ammatilliseen järjestöön kuulumisesta siellä.

– –

4. Muuta kuin 1 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavaan asianajajaan sovelletaan niitä edellytyksiä ja ammatillisia menettelytapasääntöjä, joita noudatetaan siinä jäsenvaltiossa, josta hän tulee, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kaikkien niiden sääntöjen noudattamista, jotka koskevat tätä ammattia vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ja etenkin niitä, jotka koskevat asianajajan toiminnan soveltumattomuutta muuhun tuossa valtiossa harjoitettavaan toimintaan – –. Viimeksi mainittuja sääntöjä sovelletaan ainoastaan, jos niitä voi noudattaa asianajaja, joka ei ole vastaanottavasta jäsenvaltiosta ja siltä osin kuin niiden noudattaminen on tosiasiallisesti perusteltua asianajajien toiminnan asianmukaisen harjoittamisen, ammatin arvokkuuden ja edellä mainittujen soveltumattomuutta koskevien sääntöjen noudattamisen kannalta tässä valtiossa.”

6 Asianajajan ammatin pysyvän harjoittamisen helpottamisesta muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa ammatillinen pätevyys on hankittu, 16.2.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/5/EY (EYVL 1998, L 77, s. 36) johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”– – olisi kuitenkin, samoin kuin direktiivissä 77/249/ETY, säädettävä mahdollisuudesta estää sellaisia asianajajia, jotka harjoittavat asianajotoimintaa alkuperäisellä ammattinimikkeellään Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa, suorittamasta tiettyjä kiinteistö- ja perintöasioihin liittyviä toimia; tämä direktiivi ei millään tavoin vaikuta niihin määräyksiin, jotka kussakin jäsenvaltiossa varaavat tietyn toiminnan harjoittamisen muun kuin asianajajan ammatin harjoittajille; – –”

7 Kyseisen direktiivin 5 artiklan, jonka otsikko on ”Toiminta-ala”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot, jotka alueellaan antavat määrätylle asianajajien ryhmälle oikeuden laatia tiettyjä asiakirjoja, joissa annetaan valtuus hallita kuolinpesää tai joissa perustetaan tai siirretään oikeus kiinteään omaisuuteen, mitkä tehtävät joissakin muissa jäsenvaltioissa on varattu muille kuin asianajajan ammattia harjoittaville, voivat kieltää asianajajaa, joka toimii käyttäen sellaista alkuperäistä ammattinimikettä, joka on myönnetty jossakin viimeksi mainituista jäsenvaltioista, harjoittamasta tätä toimintaa.”

Itävallan oikeus

8 Liittovaltion kiinteistörekisteristä 2.2.1955 annetun lain (Allgemeines Grundbuchsgesetz), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan (BGBl. I nro 87/2015; jäljempänä GBG), 31 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Kirjaaminen kiinteistörekisteriin voidaan tehdä – – vain virallisten asiakirjojen tai sellaisten yksityisten asiakirjojen perusteella, joihin merkityt osapuolten allekirjoitukset tuomioistuin tai notaari on varmentanut, ja mikäli kyseessä ovat luonnolliset henkilöt, varmentamiseen liittyvän merkinnän yhteydessä on täsmennettävä myös syntymäaika.

– –

3. Ulkomaisten asiakirjojen varmentamisesta määrätään kansainvälisissä sopimuksissa. Sellaiset asiakirjat, jotka Itävaltaa edustava viranomainen, jonka toimialueella asiakirjat on laadittu tai varmennettu, tai sitä valtiota edustava kansallinen viranomainen, jossa ne on laadittu tai varmennettu, on varmentanut, eivät edellytä muuta varmennusta.

_ _”

9 GBG:n 53 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Omistajalla on oikeus vaatia suunnitellun luovutuksen tai panttauksen kirjaamista kiinteistörekisteriin, jotta oikeudet, jotka kirjataan tämän luovutuksen tai panttauksen seurauksena, saavat etusijan hakemuksen tekohetkestä alkaen.

_ _

3. Edellä mainittujen hakemusten kirjaaminen voidaan kuitenkin hyväksyä vain, jos oikeuden kirjaaminen tai olemassa olevan oikeuden poistaminen on kiinteistörekisterin tietojen perusteella sallittua ja jos tuomioistuin tai notaari on varmentanut hakemuksen allekirjoituksen. Sovelletaan 31 §:n 3–5 momenttia.

_ _”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 Leopoldine Gertraud Piringer omistaa puolet Itävallassa sijaitsevasta kiinteistöstä.

11 Hän allekirjoitti 25.2.2009 Tšekissä hakemuksen siitä, että hänen tästä kiinteistöstä omistamansa osuuden suunniteltua luovutusta koskeva etusijajärjestys kirjattaisiin Itävallan kiinteistörekisteriin. Kyseiseen hakemukseen merkityn hakijan allekirjoituksen varmensi tšekkiläinen asianajaja, joka Tšekin kansallisen lainsäädännön mukaisesti lisäsi tätä tarkoitusta varten täsmennyksen, jossa mainittiin muun muassa pääasian valittajan syntymäaika sekä hänen esittämänsä asiakirjat, joilla hän oli osoittanut henkilöllisyytensä. Allekirjoittajana oleva asianajaja vahvistaa myös, että Piringer allekirjoitti kyseisen hakemuksen yhtenä kappaleena omakätisesti hänen läsnä ollessaan.

12 Piringer esitti 15.7.2014 tämän rekisteröintihakemuksen Bezirksgericht Freistadtille (Freistadtin tuomioistuin, Itävalta), jonka tehtävänä on pitää kiinteistörekisteriä. Hän liitti hakemukseensa muun muassa oikeudellisesta yhteistyöstä yksityisoikeudellisissa asioissa, julkisten asiakirjojen tunnustamisesta ja oikeudellisten tietojen antamisesta Itävallan tasavallan ja Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan välillä 10.11.1961 tehdyn sopimuksen (BGBl. nro 309/1962), jota edelleen sovelletaan kahdenvälisissä suhteissa Tšekin tasavallan kanssa (BGBl. III nro 123/1997; jäljempänä Itävallan ja Tšekin välinen sopimus).

13 Kyseinen tuomioistuin hylkäsi tämän hakemuksen 18.7.2014 antamallaan tuomiolla sillä perusteella, että pääasian valittajan allekirjoitusta ei vastoin GBG:n 53 §:n 3 momentin mukaista edellytystä ollut varmentanut tuomioistuin tai notaari. Lisäksi kyseinen tuomioistuin katsoi, että tšekkiläisen asianajajan suorittama allekirjoituksen varmentaminen ei kuulu Itävallan ja Tšekin välisen sopimuksen soveltamisalaan. Joka tapauksessa se katsoi, että Piringerin esittämästä varmentamista koskevasta merkinnästä puuttui mainitun sopimuksen 21 ja 22 artiklassa edellytetty virallinen leima.

14 Landesgericht Linz (Linzin alueellinen tuomioistuin, Itävalta) pysytti 18.7.2014 annetun tuomion 25.11.2015 antamallaan määräyksellä ja katsoi muun muassa, että vaikka vakuutus, joka osoitti allekirjoituksen aitouden, oli Tšekin oikeudessa tarkoitettu virallinen asiakirja, sen tunnustaminen Itävallassa kuului Itävallan ja Tšekin välisen sopimuksen 21 artiklan 2 kappaleen soveltamisalaan.

Koska tässä määräyksessä kuitenkin rajoitetaan vastavuoroista tunnustamista siten, että se koskee yksityisoikeudelliseen asiakirjaan liitettyä merkintää, jossa todistetaan allekirjoitus oikeaksi ja jonka tällaiseen asiakirjaan on liittänyt ”itävaltalainen tuomioistuin, hallintoviranomainen tai notaari”, sen soveltamisalan laajentaminen tšekkiläisten asianajajien liittämiin merkintöihin olisi ristiriidassa tämän artiklan sanamuodon kanssa, minkä lisäksi se olisi sopimuspuolten tahdon vastaista.

15 Oberster Gerichtshof (ylin tuomioistuin, Itävalta), joka käsittelee Piringerin tekemää Revision-valitusta, katsoo, että Itävallan ja Tšekin välinen sopimus ei ole sovellettavissa tässä tapauksessa, ja on epävarma siitä, onko GBG:n 53 §:n 3 momentissa asetettu notaarin antamaa todistusta koskeva vaatimus unionin oikeuden mukainen.

16 Näissä olosuhteissa Oberster Gerichtshof on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [direktiivin 77/249] 1 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa tulkittava siten, että jäsenvaltio voi jättää asiakirjojen, jotka ovat välttämättömiä kiinteään omaisuuteen kohdistuvien oikeuksien perustamiseksi tai siirtämiseksi, allekirjoitusten varmentamisen asianajajien palvelujen tarjoamisen vapauden ulkopuolelle ja varata tämän toiminnan notaareille?

2) Onko SEUT 56 artiklaa tulkittava siten, ettei se ole esteenä rekisteröintivaltion (Itävalta) kansalliselle säännökselle, jonka mukaan asiakirjojen, jotka ovat välttämättömiä kiinteään omaisuuteen kohdistuvien oikeuksien perustamiseksi tai siirtämiseksi, allekirjoitusten varmentaminen varataan notaareille sillä seurauksella, että Tšekkiin sijoittautuneen asianajajan kotivaltiossaan antamaa vakuutusta allekirjoituksen aitoudesta ei tunnusteta rekisteröintivaltiossa, vaikka tällä vakuutuksella on Tšekin lainsäädännön mukaan viranomaisen suorittaman varmentamisen oikeusvaikutus,

etenkin koska

a) kysymys sellaisen vakuutuksen tunnustamisesta rekisteröintivaltiossa, jonka Tšekkiin sijoittautunut asianajaja on antanut kiinteistörekisteriin kirjaamista koskevan hakemuksen allekirjoituksen aitoudesta Tšekissä, koskee sellaista asianajajan palvelun tarjoamista, joka ei ole mahdollista rekisteröintivaltioon sijoittautuneille asianajajille, ja tällaisen vakuutuksen tunnustamisesta kieltäytyminen ei sen vuoksi kuulu palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamista koskevan kiellon piiriin

tai

b) tällaisen toiminnan varaaminen yksinomaan notaareille on perusteltua (oikeustoimia koskevien) asiakirjojen laillisuuden ja oikeusvarmuuden takaamiseksi eli yleistä etua koskevista pakottavista syistä ja lisäksi tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi rekisteröintivaltiossa?”

Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva pyyntö

17 Asian käsittelyn suullinen vaihe päätettiin unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 82 artiklan 2 kohdan mukaisesti julkisasiamiehen esitettyä ratkaisuehdotuksensa 21.9.2016.

18 Piringer jätti unionin tuomioistuimen kirjaamoon 31.10.2016 toimittamallaan asiakirjalla asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamista koskevan pyynnön. Hän riitautti tietyt julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksesta ilmenevät toteamukset ja väitti, että osapuolilla ei ollut ollut tilaisuutta lausua useista perusteluista, jotka oli ennakkoratkaisupyynnössä esitetty olennaisina.

19 SEUT 252 artiklan toisesta kohdasta ilmenee tältä osin, että julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka vaativat hänen myötävaikutustaan, eivätkä julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai sen perustelut sido unionin tuomioistuinta (tuomio 21.12.2016, neuvosto v. Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

20 Tämän vuoksi se, että asianosainen ei yhdy mainitussa ratkaisuehdotuksessa todettuun – riippumatta ratkaisuehdotuksessa tutkituista kysymyksistä –, ei sellaisenaan voi olla peruste asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamiseksi uudelleen (tuomio 21.12.2016, neuvosto v. Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

21 On kuitenkin muistutettava, että työjärjestyksen 83 artiklan mukaan unionin tuomioistuin voi julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asia on ratkaistava sellaisella perusteella, josta Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitetulla osapuolella ei ole ollut tilaisuutta lausua.

22 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin katsoo, että sen tiedossa ovat kaikki ne seikat, jotka se tarvitsee vastatakseen esitettyihin kysymyksiin, ja että nämä seikat on otettu esille menettelyn aikana ja että asianosaisilla on ollut tilaisuus lausua niistä.

23 Tässä tilanteessa unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiestä kuultuaan, ettei asian käsittelyn suullista vaihetta ole syytä määrätä aloitettavaksi uudelleen.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, onko direktiivin 77/249 1 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jossa varataan notaareille asiakirjoihin, jotka ovat välttämättömiä kiinteään omaisuuteen kohdistuvien oikeuksien perustamiseksi tai siirtämiseksi, liitettyjen allekirjoitusten varmentaminen ja suljetaan näin pois mahdollisuus tunnustaa kyseisessä jäsenvaltiossa tällainen varmentaminen, jonka on suorittanut toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut asianajaja.

25 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on määriteltävä aluksi, voidaanko direktiiviä 77/249 soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa.

26 Tästä on todettava, että direktiiviä 77/249, jonka tavoitteena on asianajajien palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottaminen (tuomio 19.1.1988, Gullung, 292/86, EU:C:1988:15, 15 kohta), sovelletaan direktiivin 1 artiklan 1 kohdan sanamuodon mukaan asianajajien toimintaan, jota harjoitetaan palveluja tarjoamalla.

27 Näin ollen on tutkittava ensin, onko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kiinteistörekisterihakemukseen liitetyn allekirjoituksen varmentaminen ”asianajajien toimintaa”, ja toiseksi, onko tämä varmentaminen tehty palveluja tarjoamalla mainitussa säännöksessä tarkoitetulla tavalla.

28 Ensiksi on todettava, että direktiivissä 77/249 ei määritellä nimenomaisesti sitä, mitä siinä tarkoitettu asianajajien toiminta kattaa. Vaikka tässä direktiivissä nimittäin tehdään ero yhtäältä asiakkaan edustamiseen oikeudenkäynnissä tai viranomaisessa liittyvän toiminnan, joka on mainittu erityisesti

direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa, ja toisaalta kaiken muun toiminnan, joka mainitaan erityisesti sen 4 artiklan 4 kohdassa (ks. tuomio 30.11.1995, Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411, 14 kohta), välillä, siinä ei täsmennetä näiden ilmaisujen ulottuvuutta.

29 Direktiivissä 77/249 tarkoitetusta asianajajan käsitteestä direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa säädetään kuitenkin, että asianajajalla tarkoitetaan ”jokaista, joka saa harjoittaa ammattitoimintaa käyttäen jotakin [siinä mainituista] nimikkeistä”, joita sovelletaan kussakin jäsenvaltiossa. Tällä määritelmällä unionin lainsäätäjä on jättänyt jäsenvaltioiden tehtäväksi tämän käsitteen määrittelemisen ja viitannut kussakin jäsenvaltiossa sovellettaviin nimikkeisiin niiden henkilöiden yksilöimiseksi, jotka saavat harjoittaa kyseistä ammattitoimintaa.

30 Näissä olosuhteissa on katsottava myös sen toiminnan käsitteestä, jota asianajajat voivat harjoittaa, että koska direktiivissä 77/249 ei ole mitään täsmennyksiä, unionin lainsäätäjä on halunnut säilyttää jäsenvaltioiden toimivallan määrittää tämän käsitteen sisältö jättäen niille tältä osin huomattavan harkintavallan.

31 Näin ollen direktiivin 77/249 tulkitsemista varten on todettava, toisin kuin muun muassa Tšekin ja Espanjan hallitukset väittävät, että tässä direktiivissä tarkoitettu asianajajien toiminnan käsite ei kata pelkästään asianajajien tavanomaisesti tarjoamia oikeudellisia palveluja, kuten oikeudellista neuvontaa ja asiakkaan edustamista ja puolustamista oikeudenkäynnissä, vaan se voi myös kattaa muita palveluja, kuten allekirjoitusten varmentamista. Se seikka, että asianajajat eivät suorita viimeksi mainittuja palveluja kaikissa jäsenvaltioissa, on vailla merkitystä.

32 Lisäksi on täsmennettävä, kuten unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta käy ilmi, että tietyt jäsenvaltiot mukaan lukien Tšekki ovat tosiasiallisesti säätäneet jäsenvaltion alueelle sijoittautuneiden asianajajien oikeudesta tarjota tällaisia muunlaisia palveluja.

33 Toiseksi on määritettävä se, kuuluuko asianajajien toiminta, joka koostuu allekirjoituksen varmentamisesta, palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan järjestelmän soveltamisalaan. On nimittäin niin, että direktiivin 77/249 soveltaminen asianajajien toimintaan edellyttää direktiivin 1 artiklan 1 kohdan mukaan myös sitä, että tätä toimintaa harjoitetaan ”palveluja tarjoamalla”.

34 Tästä on huomautettava, kuten unionin tuomioistuin on useaan otteeseen katsonut, että palvelujen tarjoamisen mahdollistamiseksi palveluja tarjoava henkilö voi siirtyä jäsenvaltioon, johon sen vastaanottaja on sijoittautunut, tai palvelun vastaanottaja voi siirtyä jäsenvaltioon, johon sen tarjoaja on sijoittautunut. Kun ensimmäinen näistä tapauksista mainitaan nimenomaisesti SEUT 57 artiklan kolmannessa kohdassa, jossa sallitaan palvelujen tarjoajalle toimintansa harjoittaminen tilapäisesti jäsenvaltiossa, jossa palvelu tarjotaan, samoin edellytyksin, joita kyseinen valtio soveltaa omiin kansalaisiinsa, jälkimmäinen tapaus, joka vastaa tavoitetta saattaa palvelujen vapaan tarjonnan piiriin kaikki toiminta, josta maksetaan korvaus ja jota tavaroiden, henkilöiden ja pääomien vapaa liikkuvuus ei koske, puolestaan on sen tarpeellinen täydennys (ks. mm. tuomio 24.9.2013, Demirkan, C-221/11, EU:C:2013:583, 34 kohta).

35 Niinpä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan SEUT 56 artiklassa jäsenvaltioiden kansalaisille ja näin ollen unionin kansalaisille annettuun palvelujen tarjoamisen vapauteen kuuluu passiivinen palvelujen tarjoamisen vapaus eli palvelujen vastaanottajien vapaus mennä toiseen jäsenvaltioon käyttääkseen siellä jotakin palvelua ilman, että siirtymistä rajoitetaan (ks. mm. tuomio 24.9.2013, Demirkan, C-221/11, EU:C:2013:583, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Tästä seuraa, että siltä osin kuin direktiivin 77/249 tavoitteena on asianajajien palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottaminen, sitä on tulkittava siten, että sitä sovelletaan sekä tavanomaisessa tapauksessa, jossa asianajaja siirtyy muuhun jäsenvaltioon kuin siihen jäsenvaltioon, johon hän on sijoittautunut palveluja tarjotakseen, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa

tapauksessa, jossa kyseinen elinkeinonharjoittaja ei siirry eli jossa palvelun vastaanottaja siirtyy kotijäsenvaltiostaan toiseen jäsenvaltioon vastaanottaakseen palveluja asianajajalta, joka on sijoittautunut tähän jäsenvaltioon.

37 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että koska direktiivin 77/249 soveltamisedellytykset täyttyvät nyt käsiteltävässä asiassa, direktiiviä on mahdollista soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa.

38 Kun tämä on määritetty, on todettava, että Oberster Gerichtshofin esittämä kysymys koskee juuri direktiivin 77/249 1 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan tulkintaa. Tässä säännöksessä sallitaan poikkeus asianajajien palvelujen tarjoamisen vapaudesta säätämällä, että jäsenvaltiot voivat varata ”joillekin asianajajaryhmille” oikeuden laatia virallisia asiakirjoja, joilla muun muassa perustetaan tai siirretään kiinteään omaisuuteen kohdistuvia oikeuksia.

39 Kyseinen tuomioistuin haluaa tietää kysymyksellään erityisesti, oikeuttaako tällainen poikkeus sen, että itävaltalaisille notaareille varataan oikeus sellaisten allekirjoitusten varmentamiseen, jotka on liitetty kiinteään omaisuuteen kohdistuvien oikeuksien perustamiseksi tai siirtämiseksi välttämättömiin asiakirjoihin, ja näin sallitaan asianajajien sulkeminen tällaisen toiminnan harjoittamisen ulkopuolelle.

40 On kuitenkin todettava, että direktiivin 77/249 1 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetty poikkeus ei koske yleisesti erilaisia oikeudellisia ammattiryhmiä niin, että jäsenvaltioilla olisi oikeus tähän säännökseen vedoten rajoittaa sellaisen toiminnan harjoittaminen, jossa laaditaan virallisia asiakirjoja, joilla perustetaan tai siirretään kiinteään omaisuuteen kohdistuvia oikeuksia, koskemaan tiettyjä oikeudellisia ammattiryhmiä, kuten notaareja, ja kieltää näin ulkomaalaisilta asianajajilta oikeus harjoittaa kyseisiä toimia mainittujen jäsenvaltioiden alueella.

41 Sitä vastoin direktiivissä säädetään poikkeuksesta, joka on rajoitetumpi ja joka koskee nimenomaisesti tiettyjä määritettyjä asianajajaryhmiä, jotka on nimenomaisesti yksilöity tämän direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa.

42 Tästä on todettava, kuten komissio ja Saksan hallitus ovat perustellusti katsoneet, että direktiivin 77/249 esitöistä voi ymmärtää tämän säännöksen alkuperän ja ulottuvuuden; tämä säännös on otettu direktiiviin Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin hyväksi, jotta otettaisiin huomioon erityinen oikeudellinen tilanne näissä kahdessa jäsenvaltiossa, joissa on olemassa asianajajien erilaisia ryhmiä eli *barristers* ja *solicitors*.

43 Erityisesti direktiivin 77/249 1 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa on ollut tarkoitus ottaa huomioon näissä Common Law -järjestelmän maissa sovellettava säännöstö säätämällä solicitorien yksinomaisesta toimivallasta tehdä tiettyjä kiinteistöoikeutta koskevia oikeudellisia toimia, kun taas muissa jäsenvaltioissa tällaisten toimien tekeminen on tämän direktiivin antamishetkellä ollut varattu notaareille tai tuomioistuimille. Ei myöskään ole riitautettu sitä, että tällaiset toimet eivät kuulu direktiivin 77/249 soveltamisalaan.

44 Tällä poikkeuksella siten pyritään, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 34 kohdassa, välttämään se, että muiden jäsenvaltioiden asianajajat voisivat harjoittaa kyseistä toimintaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai Irlannissa. Tämä tulkinta vahvistetaan direktiivin 98/5 johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa, jonka mukaan olisi, samoin kuin direktiivissä 77/249, säädettävä mahdollisuudesta estää sellaisia asianajajia, jotka harjoittavat asianajotoimintaa alkuperäisellä ammattinimikkeellään Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa, suorittamasta tiettyjä kiinteistö- ja perintöasioihin liittyviä toimia.

45 Samalla tavoin direktiivin 98/5 5 artiklan 2 kohdassa säädetään, että ”jäsenvaltiot, jotka alueellaan antavat määrätylle asianajajien ryhmälle oikeuden laatia tiettyjä asiakirjoja, joissa annetaan valtuus hallita kuolinpesää tai joissa perustetaan tai siirretään oikeus kiinteään omaisuuteen, mitkä tehtävät

joissakin muissa jäsenvaltioissa on varattu muille kuin asianajajan ammattia harjoittaville, voivat kieltää asianajajaa, joka toimii käyttäen sellaista alkuperäistä ammattinimikettä, joka on myönnetty jossakin viimeksi mainituista jäsenvaltioista, harjoittamasta tätä toimintaa”.

46 Näissä olosuhteissa on todettava, että koska direktiivin 77/249 1 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetty poikkeus koskee vain tiettyjä asianajajaryhmiä, joille kyseessä oleva jäsenvaltio on antanut valtuudet harjoittaa ammatillista toimintaansa direktiivissä täsmällisesti yksilöidyistä nimikkeistä yhden nojalla, eikä muita ammatteja kuin asianajajan ammattia, mainittua säännöstä ei sovelleta pääasiassa kyseessä olevissa olosuhteissa.

47 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 77/249 1 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että sitä ei sovelleta pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen jäsenvaltion säännöstöön, jossa varataan notaareille asiakirjoihin, jotka ovat välttämättömiä kiinteään omaisuuteen kohdistuvien oikeuksien perustamiseksi tai siirtämiseksi, liitettyjen allekirjoitusten varmentaminen ja suljetaan näin pois mahdollisuus tunnustaa kyseisessä jäsenvaltiossa tällainen varmentaminen, jonka on suorittanut toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut asianajaja.

Toinen kysymys

48 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään, onko SEUT 56 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jossa varataan notaareille asiakirjoihin, jotka ovat välttämättömiä kiinteään omaisuuteen kohdistuvien oikeuksien perustamiseksi tai siirtämiseksi, liitettyjen allekirjoitusten varmentaminen ja suljetaan näin pois mahdollisuus tunnustaa kyseisessä jäsenvaltiossa tällainen varmentaminen, jonka on suorittanut toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut asianajaja kansallisen oikeutensa mukaisesti.

49 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on ensinnäkin huomautettava, että SEUT 56 artiklassa velvoitetaan poistamaan paitsi kaikenlainen toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen palvelujen tarjoajan syrjintä tämän kansalaisuuden perusteella myös kaikki palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitukset, vaikka näitä rajoituksia sovellettaisiin erotuksetta sekä kotimaisiin palvelujen tarjoajiin että muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneisiin palvelujen tarjoajiin, jos näillä rajoituksilla estetään toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen, siellä samanlaisia palveluja lainmukaisesti tarjoavan henkilön toiminta, haitataan tätä toimintaa tai tehdään se vähemmän houkuttelevaksi (tuomio 18.7.2013, Citroën Belux, C-265/12, EU:C:2013:498, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 11.6.2015, Berlington Hungary ym., C-98/14, EU:C:2015:386, 35 kohta).

50 Nyt käsiteltävässä asiassa GBG:n 53 §:n 3 momentissa vain notaareille ja tuomioistuimille annetaan asiakirjoihin, jotka ovat välttämättömiä kiinteään omaisuuteen kohdistuvien oikeuksien perustamiseksi tai siirtämiseksi, liitettyjen allekirjoitusten varmentamista koskeva toimivalta. Tämän säännöksen soveltaminen johtaa siihen, että suljetaan ilman syrjintää pois mahdollisuus tunnustaa Itävallassa tällaisen allekirjoituksen varmentaminen, olipa sen suorittanut kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautunut asianajaja tai muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneet asianajajat.

51 Siltä osin kuin siinä ei anneta mahdollisuutta tunnustaa sellaista allekirjoituksen varmentamista, jonka suorittaa asianajaja, joka on sijoittautunut toiseen jäsenvaltioon, tässä tapauksessa Tšekkiin, jossa asianajaja tarjoaa laillisesti samanlaisia palveluja, tällainen toimivallan rajaaminen on omiaan estämään tällaista ammatinharjoittajaa tarjoamasta tämäntyyppisiä palveluja asiakkaille, jotka aikovat vedota niihin Itävallassa. Lisäksi tämän tuomion 34 ja 35 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan tällainen toimivallan rajaaminen rajoittaa myös Itävallan kansalaisen vapautta tällaisen palvelun vastaanottajana siirtyä Tšekkiin saadakseen siellä palvelun, joka ei ole käytettävissä Itävallassa, kiinteistörekisteriin tehtävää merkintää varten.

52 Niinpä on todettava, että pääasiassa kyseessä oleva kansallinen säännös merkitsee SEUT 56 artiklassa taatun palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusta.

53 Toiseksi on huomautettava, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tällainen rajoitus voidaan hyväksyä poikkeustoimenpiteenä SEUT 51 ja SEUT 52 artiklassa, joita sovelletaan SEUT 62 artiklan nojalla myös palvelujen tarjoamisen vapauteen, nimenomaisesti määrättyjen yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden perusteella, tai se voidaan siinä tapauksessa, että sitä sovelletaan syrjimättömästi, oikeuttaa yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä (ks. tuomio 28.1.2016, Laezza, C-375/14, EU:C:2016:60, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), kunhan rajoitus on omiaan takaamaan sillä tavoiteltavan päämäärän toteutumisen ja kunhan se ei ylitä sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (ks. mm. tuomio 17.3.2011, Peñarroja Fa, C-372/09 ja C-373/09, EU:C:2011:156, 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

54 Tästä on korostettava, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 48 kohdassa, että unionin tuomioistuin on jo katsonut 24.5.2011 antamassaan tuomiossa komissio v. Itävalta (C-53/08, EU:C:2011:338, 91 ja 92 kohta), että itävaltalaisten notaarien tehtäväksi uskottu asiakirjojen varmentaminen ei sellaisenaan liity välittömästi ja nimenomaisesti SEUT 51 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetulla tavalla julkisen vallan käyttöön. Lisäksi tätä arviointia ei voida kyseenalaistaa sillä, että tietyt asiakirjat tai sopimukset on mitättömyyden uhalla pakko todistaa oikeiksi.

55 Niinpä kyseisessä EUT-sopimuksen säännöksessä olevaan poikkeukseen ei voida vedota nyt käsiteltävän asian olosuhteissa, joka kaiken lisäksi koskee vain hakijan allekirjoituksen varmentamista eikä sen toimen, johon allekirjoitus on liitetty, sisältöä.

56 Kun kuitenkin otetaan huomioon tämän tuomion 50 kohdassa mainittu seikka, jonka mukaan GBG:n 53 §:n 3 momentissa notaareille varattu toimivalta on syrjimätön toimenpide, on tutkittava, voisiko se olla oikeutettu tämän tuomion 53 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti yleistä etua koskevien pakottavien syiden perusteella.

57 Nyt käsiteltävässä asiassa Itävallan viranomaiset väittävät, että pääasiassa kyseessä olevan kansallisen toimenpiteen tavoitteena on varmistaa kiinteistörekisterin moitteeton toiminta ja taata yksityisten välisten toimien lainmukaisuus ja oikeusvarmuus.

58 Kuten erityisesti Itävallan ja Saksan hallitukset ovat korostaneet, on yhtäältä kuitenkin todettava, että kiinteistörekisterillä on etenkin tietyissä jäsenvaltioissa, joissa sovelletaan romanistista notaarijärjestelmää, huomattava merkitys erityisesti kiinteistöä koskevissa luovutuksissa. Erityisesti kaikilla merkinnöillä Itävallan kiinteistörekisterin kaltaiseen kiinteistörekisteriin on konstitutiivisia vaikutuksia, koska tätä merkintää pyytävän henkilön oikeus syntyy tämän merkinnän myötä. Kiinteistörekisterin ylläpitäminen on näin ollen olennainen osa ennakoivaa oikeudenhoitoa, koska sen tavoitteena on varmistaa lain asianmukainen soveltaminen ja yksityisten välisiä toimia koskeva oikeusvarmuus, jotka ovat valtion tehtävänä ja vastuulla.

59 Näissä olosuhteissa kansalliset säännökset, joissa velvoitetaan varmistamaan notaarin kaltaisiin valantehneisiin ammatinharjoittajiin turvautumalla kiinteistörekisteriin tehtyjen merkintöjen paikkansapitävyys, myötävaikuttavat kiinteistöä koskevien luovutusten oikeusvarmuuteen ja kiinteistörekisterin moitteettomaan toimintaan ja liittyvät yleisemmin hyvän oikeudenhoidon turvaamiseen, joka on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yleistä etua koskeva pakottava syy (ks. vastaavasti tuomio 12.12.1996, Reisebüro Broede, C-3/95, EU:C:1996:487, 36 kohta)

60 Toisaalta on huomautettava, että unionin tuomioistuin on aiemmin todennut 24.5.2011 antamassaan tuomiossa komissio v. Itävalta (C-53/08, EU:C:2011:338, 96 kohta) sijoittautumisvapaudesta, että se, että notaarin toiminnoilla pyritään yleisen edun mukaisiin tavoitteisiin, jotka liittyvät muun muassa yksityisten oikeussubjektien välillä laadittujen asiakirjojen laillisuuden ja oikeusvarmuuden takaamiseen, on yleiseen etuun liittyvä pakottava syy, jolla voidaan perustella sellaiset SEUT

49 artiklan mahdolliset rajoitukset, jotka perustuvat notaarin toiminnalle ominaisiin erityispiirteisiin, joita ovat esimerkiksi notaareille rekrytointimenettelyissä tarjottava perehdytys, heidän määränsä ja heidän alueellisen toimivaltansa rajoittaminen tai heidän palkkausta, riippumattomuutta, esteellisyyttä ja erottamattomuutta koskeva järjestelmänsä, kunhan kyseiset rajoitukset mahdollistavat mainittujen tavoitteiden saavuttamisen ja ovat sitä varten tarpeellisia.

61 Onkin katsottava, että analogisesti siihen nähden, mitä unionin tuomioistuin on kyseisessä tuomiossa katsonut, tällaisia toteamuksia on sovellettava myös SEUT 56 artiklassa tarkoitetun palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitukseen.

62 Näin ollen on katsottava, että tavoitteet, joihin Itävallan hallitus on vedonnut, muodostavat yleistä etua koskevan pakottavan syyn, joka oikeuttaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen säännöstön.

63 On kuitenkin tutkittava vielä se, täyttääkö pääasiassa kyseessä oleva toimenpide suhteellisuusperiaatteen vaatimukset tämän tuomion 53 ja 60 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla.

64 Nyt käsiteltävässä asiassa, kuten Itävallan hallituksen tässä asiassa pidetyssä istunnossa esittämistä huomautuksista käy ilmi, notaarin toiminta on tärkeää ja välttämätöntä kiinteistörekisterimerkinnän tekemiseksi, koska tämän ammatinharjoittajan osallistuminen ei rajoitu asiakirjaan allekirjoituksen liittäneen henkilön henkilöllisyyden varmistamiseen, vaan kattaa myös sen, että notaari tutkii kyseessä olevan asiakirjan sisällön varmistaakseen aiotun liiketoimen sääntöjenmukaisuuden ja tutkii hakijan oikeustoimikelpoisuuden.

65 Näissä olosuhteissa se, että asiakirjojen, joilla perustetaan tai siirretään kiinteään omaisuuteen kohdistuvia oikeuksia, varmentaminen varataan tietylle ammatinharjoittajien ryhmälle, joka nauttii yleistä luottamusta ja johon kyseessä oleva jäsenvaltio kohdistaa erityistä valvontaa, on asianmukainen toimenpide kiinteistörekisterin moitteettoman toiminnan varmistamiseksi ja yksityisten välisten toimien lainmukaisuuden ja oikeusvarmuuden takaamiseksi.

66 Lisäksi on todettava, että asianajajien toiminta, jossa todistetaan oikeiksi asiakirjoihin liitetyt allekirjoitukset, ei ole verrattavissa notaarien harjoittamaan varmentamista koskevaan toimintaan ja että varmentamista koskevaa järjestelmää sääntelevät tiukemmat säännökset.

67 Tšekin hallitus on todennut tästä tässä asiassa pidetyssä istunnossa, että vaikka on totta, että tšekkiläisellä asianajajalla on oikeus todistaa allekirjoitus oikeaksi erityisten säännösten mukaisissa määrätynlaisissa olosuhteissa, Nejvyšší soudin (ylin tuomioistuin, Tšekki) oikeuskäytännöstä käy kuitenkin selvästi ilmi, että tšekkiläisen asianajajan antama todistus allekirjoituksen alkuperäisyydestä ei ole virallinen asiakirja. Näin ollen tällä todistuksella ei ole asianosaisten välisessä oikeusriidassa samaa oikeusvoimaa kuin notaarin suorittamalla varmentamisella.

68 Tästä seuraa kyseisen jäsenvaltion mukaan se, että jos tällainen allekirjoitus olisi tunnustettava Itävallassa Itävallan kiinteistörekisteriin merkitsemistä varten, tämä todistus – siltä osin kuin se katsottaisiin notaarin suorittamaa varmentamista vastaavaksi asiakirjaksi – olisi virallinen asiakirja. Näin ollen sillä olisi Itävallassa erilainen asema kuin sillä voisi olla itse Tšekissä.

69 Näissä olosuhteissa se, että valtion valvonnasta ja kiinteistörekisteriin tehtävien merkintöjen valvonnan tosiasiallisesta varmistamisesta luovuttaisiin yleisesti asianajajapalvelujen vapaan tarjoamisen vuoksi, häiritsisi kiinteistörekisterijärjestelmän moitteetonta toimintaa ja yksityisten välisten toimien lainmukaisuuden ja oikeusvarmuuden toteutumista.

70 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä oleva kansallinen toimenpide ei ylitä sitä, mikä on tarpeen niiden tavoitteiden, joihin Itävallan hallitus on vedonnut, saavuttamiseksi.

71 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että SEUT 56 artiklaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jossa varataan notaareille asiakirjoihin, jotka ovat välttämättömiä kiinteään omaisuuteen kohdistuvien oikeuksien perustamiseksi tai siirtämiseksi, liitettyjen allekirjoitusten varmentaminen ja suljetaan näin pois mahdollisuus tunnustaa kyseisessä jäsenvaltiossa tällainen varmentaminen, jonka on suorittanut toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut asianajaja kansallisen oikeutensa mukaisesti.

Oikeudenkäyntikulut

72 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Asianajajien palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamisesta 22.3.1977 annetun neuvoston direktiivin 77/249/ETY 1 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että sitä ei sovelleta pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen jäsenvaltion säännöstöön, jossa varataan notaareille asiakirjoihin, jotka ovat välttämättömiä kiinteään omaisuuteen kohdistuvien oikeuksien perustamiseksi tai siirtämiseksi, liitettyjen allekirjoitusten varmentaminen ja suljetaan näin pois mahdollisuus tunnustaa kyseisessä jäsenvaltiossa tällainen varmentaminen, jonka on suorittanut toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut asianajaja.**

2) **SEUT 56 artiklaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jossa varataan notaareille asiakirjoihin, jotka ovat välttämättömiä kiinteään omaisuuteen kohdistuvien oikeuksien perustamiseksi tai siirtämiseksi, liitettyjen allekirjoitusten varmentaminen ja suljetaan näin pois mahdollisuus tunnustaa kyseisessä jäsenvaltiossa tällainen varmentaminen, jonka on suorittanut toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut asianajaja kansallisen oikeutensa mukaisesti.**

Allekirjoitukset